

**Nakolik jsme spokojeni v osobním životě.  
Jak vidíme perspektivy vlastní, obyvatel ČR a lidstva.**

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2003, 03-03</i>
<i>Otázky:</i>	<i>ov.1, ov.2a, ov.2b, ov.21a - c</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>3.-10.3. 2003</i>
<i>Počet respondentů:</i>	<i>1 110</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>kvótní výběr</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>14. dubna 2003</i>
<i>Kód tiskové informace:</i>	<i>ov30414</i>
<i>Výsledky zpracovala:</i>	<i>Miluše Rezková</i>

Pravidelně jednou ročně pokládáme respondentům otázku: „Jak jste celkově spokojen se svým osobním životem?“ Více než polovina (56 %) dnes vyslovuje spokojenost, 29 % je "ani spokojeno, ani nespokojeno" a u 14 % převažuje nespokojenost. Z výsledků zachycených v tabulce 1 vyplývá, že hodnocení osobního života se v průběhu posledních pěti let mění jen minimálně. V současnosti byl nicméně zjištěn výraznější pokles skupiny těch, kteří jsou "ani spokojeni, ani nespokojeni" (od února 2002 o 7 procentních bodů) a mírný nárůst části spokojených občanů.

Tabulka 1: Jak jste spokojen se svým osobním životem? (v %)

	12/99*	12/00*	12/01*	2/02*	3/03
Velmi spokojen	11	10	8	8	5
Poměrně spokojen	40	45	46	44	51
Ani spokojen, ani nespokojen	37	33	32	36	29
Poměrně nespokojen	9	10	11	9	12
Velmi nespokojen	3	2	2	3	2
NEVÍ	0	0	1	0	0
<i>spokojen/nespokojen</i>	<i>51/12</i>	<i>55/12</i>	<i>54/13</i>	<i>52/12</i>	<i>56/14</i>

\* Možnosti odpovědí: velmi spokojen, spíše spokojen, tak napůl, spíše nespokojen, rozhodně nespokojen.

Dotázaní měli dále možnost sdělit, zda mají obavy, případně z čeho. Dvě třetiny obavy přiznaly (65,5 %), třetina odpověděla záporně (33,5 %)¹. Ti, kteří přítomnost obav potvrdili, vysvětlovali, z čeho je mají². Celkové rozložení obav v české populaci, včetně údajů z roku 2001, zachycuje tabulka 2.

¹ Otázka: „Máte z něčeho obavy?“ Možnosti (nic jsme jim nenabízeli) odpovědí: Má / nemá.

² Otázka pro respondenty, kteří uvedli, že mají obavy: "Z čeho máte obavy?". V r. 2001 byl použit dotaz: „Když se zamyslete nad svojí současnou situací, co Vás nejvíce zneklidňuje? Máte z něčeho obavy? Pokud ano, z čeho?“

Vyjádřené obavy lze roztrždit do tří podobně početných skupin. Celkově asi pětina dotázaných (19,6 %) je vztahovala bezprostředně k nim samotným a k jejich rodinám - souvisely např. se zdravím, problémy v rodině a manželství, osaměním apod. Podobně rozšířené byly ale také obavy sociálně-ekonomického rázu - např. z nezaměstnanosti, ze zhoršení životních podmínek a sociálních jistot obecně (20,5 %). Relativně často se vyskytlo znepokojení ze situace ve světě, konkrétně z blížící se války v Iráku, a z válečných konfliktů obecně (16,4 %). Oproti poslednímu šetření v roce 2001 značně ustoupily obavy vyslovené subjektivního charakteru a vedle toho se podstatně rozšířilo znepokojení z vývoje ve světě, konkrétně z válečných konfliktů.

Tabulka 2: Z čeho mají lidé osobně obavy (v %)

	Měsíc/rok šetření: 1/01 3/03	
Obavy týkající se vlastního osobního života a rodiny (např. nemoc, operace, zdravotní stav, studium, zkoušky, přijetí na školu, ztráta někoho blízkého, samota, problémy s dětmi, s rodiči, konflikty v rodině, stáří, apod.)	29,2	19,6
Sociálně-ekonomická situace, ekonomika (např. strach z nezaměstnanosti, ze ztráty zaměstnání, problémy v práci, v podniku, neúspěch v podnikání, osobní finanční problémy, nedostatek peněz, horší životní úroveň, inflace, dražota, zdražování, bytová situace, nemožnost sehnat byt, ztráta jistoty bydlení, hospodářská situace, zhoršení ekonomiky, krachy podniků, bank apod.)	19,9	20,5
Zahraničně-politická situace (např. obavy o mír, strach z války, ze světového dění)	4,5	16,4
Vnitropolitická situace (např. vývoj po volbách, obavy ze vstupu ČR do EU)	2,7	2,2
Kriminalita, drogy	1,5	1,4
Budoucnost (obecně)	0	1,9
Globální problémy (např. budoucnost lidstva, zhoršování životního prostředí, změny klimatu)	1,5	0,7
Jiná odpověď	4,9	3,8
<b>NEMÁ OBAVY</b>	<b>35,8</b>	<b>33,5</b>

Pozn.: Zpracovávána vždy první odpověď respondenta.

Šetření se dále zabývalo rozšířením optimismu a skepse v pohledu na vlastní budoucnost respondenta a jeho nejbližších, na budoucnost obyvatel ČR a lidstva celkově<sup>3</sup> - viz tab. 3. Z jeho výsledků vyplynulo, že vlastní budoucnost je spatřována lépe než vyhlídky obyvatel ČR a mnohem lépe než perspektivy celého lidstva. O budoucnosti své a svých blízkých se vyjadřují optimisticky téměř tři čtvrtiny dotázaných (71 %), o budoucnosti českého obyvatelstva 58 %. V souvislosti s perspektivami lidstva jako celku již jednoznačně převažuje skeptický postoj (53 %); optimisty zůstává 39 % respondentů.

Tabulka 3: Pohlížíte do budoucna s optimismem nebo pesimismem? (v %)

Pokud jde:	O Vás a vaše blízké			O lidi v České republice			O budoucnost lidstva celkově		
	99	01	03	99*	01*	03	99	01	03
rozhodně s optimismem	17	13	12	7	5	5	7	4	5
spíše s optimismem	52	64	59	40	47	53	39	37	34
spíše s pesimismem	26	19	25	38	35	34	34	36	42
rozhodně pesimismem	3	2	2	11	7	3	12	12	11
NEVÍ	2	2	2	4	6	5	8	11	8
Optimismus	69	77	71	47	52	58	46	41	39
Pesimismus	29	21	27	49	42	37	46	48	53

Pozn.: Šetření v r. 1999 a 2001 byla provedena vždy v prosinci. \*Použita formulace: "O náš stát, naši společnost".

<sup>3</sup> Otázka: „Jakým způsobem pohlížíte do budoucnosti, pokud jde o ... (dále viz tab. 2)?“

Současné nálady občanů jsou v porovnání s rokem 2001 ve znamení jistého nárůstu skepse pokud jde o osobní budoucnost (o 6 procentních bodů) i o perspektivy lidstva (o 5 procentních bodů). Osobní očekávání se tak po vzestupu optimismu v prosinci 2001 vrátila na předchozí úroveň. Vedle toho perspektivy lidstva jsou vnímány s rostoucím znepokojením: od r. 1999 registrujeme postupný pokles optimismu, resp. nárůst skepse. Hodnocení budoucnosti obyvatel ČR přitom vykazuje pozvolnou vzestupnou tendenci.

V přístupu k celému okruhu otázek hrají značnou roli některé sociálně demografické faktory. Platí, že osobní spokojenost a optimismus do budoucna ve všech třech sledovaných směrech klesá s rostoucím věkem a roste spolu s dosaženým vzděláním a s výší životní úrovně. Z regionálních vlivů se prokázaly o něco příznivější postoje Pražanů a naopak skeptičtější mezi venkovským obyvatelstvem, což ale zřejmě souvisí s větším zastoupením starší populace na venkově. Nijak nebo jen nevýznamně se promítl vliv pohlaví a víry - podobné byly jak postoje mužů a žen, tak občanů bez vyznání a římskokatolických věřících.